

τητος αὐτοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τότε πολιτείαν τῆς κατὰ τοῦ Καποδιστρίου ἀντιπολιτεύσεως, ἣτις εἰς τοσοῦτον εἶχε προβῆ ἔμπαθοῦς καὶ τυφλοῦ φατριασμοῦ, ὥστε νὰ ὑποκινήσῃ καὶ ἀναφορὰς, ὡς ξένος ἱστορικὸς ἀποκαλεῖ προδοτικὰς (1), δι' ὧν ἐζητεῖτο ἡ παραδοχὴ τοῦ πρωτοκόλλου ἐκείνου τῆς 3 Φεβρουαρίου, τοῦ ἐξευερίαντος τὴν κοινὴν ἀγανάκτησιν ἐν Ἑλλάδι. Μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι ἡ κκαταπολέμησις ἐκείνη τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μεταρρυθμισιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπόδοσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀρίων δικαιωμάτων καὶ μᾶλλον ἀνεκτῶν, τῶν ὀρίων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας μέχρι τοῦ 1881.

Ἄλλ' ἐὰν ὑπῆρξε παρὰ τῷ Καποδιστρίῳ πρόθεσις νὰ ἀποθαρρύνῃ τὸν πρίγκηπα Λεοπόλδον, ἵνα παρατείνῃ ἐπ' ἀόριστον τὴν ἐν Ἑλλάδι ὑπερτατην αὐτοῦ ἐξουσίαν, δὲν εἶχον ὅμως κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην αἱ τοῦ Καποδιστρίου ἐνέργειαι καὶ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποθάρρυνσιν αὐτοῦ. Ὡς εἶδομεν ἐν τοῖς πρόσθεσι, πρὶν ἢ ἀνακοινωθῶσιν εἰς τὸν Λεοπόλδον ἡ διαμαρτυρία καὶ τὸ ὑπόμνημα τῆς Γερουσίας δι' ὧν ἐξεδηλοῦτο ἡ κατὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3 Φεβρουαρίου ἐπίσημος γνώμη τοῦ ἔθνους, ἡ πρίγκηψ εἶχε προβάλλῃ ἐνστάσεις κατ' αὐτοῦ. Συνεπὸς δὲ πολιτικὸς καὶ ἱπποτικὸς τὸν χαρακτῆρα ἀνὴρ ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιμείνῃ μέχρι παραιτήσεως τοῦ στέμματος ὑπὲρ τῆς ἐπικατάσεως τῶν ὀρίων, θεωρῶν ὅτι ἀντέκειτο ἄντικρυς καὶ πρὸς τὸ καθῆκον καὶ πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ πᾶσα περὶ τοῦ ὅρου ἐκείνου ὑποχώρησις αὐτοῦ, ὑποχώρησις, δι' ἧς ἐπεκυροῦτο ἡ ἀπαισία ὑποδούλωσις δύο ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν, συνδεδεμένη ἐπὶ γενεὰς ἀνθρώπων μετὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστερεῖτο δὲ οὕτω τοῦ ἀναγκασμοῦ γοήτρου ὅπως ἰδρῦση βασιλείαν δημοφιλεῖ καὶ ἐνδοξὸν ἐν Ἑλλάδι, βασιλείαν ἣν αὐτὸς μόνος ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ καὶ νὰ νοήσῃ.

(Ἐπεταὶ τὸ τέλος) ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΜΕΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ διάθεσις πρὸς προσευχὴν εἶνε ἤδη προσευχὴ διὰ τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ ἐπιθυμία πρὸς ἀμαρτίαν εἶνε ἤδη ἀμαρτία.

*

Ὅταν εὐρίσκειται τις εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μόνου βήματος ἀπὸ τοῦ σκοποῦ ἢ ὅταν δὲν ἐξεκίνησεν ἀκόμη εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτό.

*

Ἐν λεπτόν ἐπὶ τοῦ ὥρολογίου λαμβάνει ἐνίστη τὴν διάρκειαν ἐτῶν ἐντὸς ἡμῶν.

(1) Πρόκες - Ὅστιν. Ἱστορία τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους. Τ. 2. σελ. 453.

ΑΙ ΠΑΛΑΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΗΣ ΓΟΡΓΟΕΠΗΚΟΥ

[Ἅγιος Ἐλευθέριος]

Τὸ πρωτεῖον κατὰ τε τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν καλλονὴν μεταξύ τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως ἰδρυθέντων εὐκτηρίων ῥυθμοῦ βυζαντιακοῦ, ἀνήκει ἀναντιρρήτως τῷ καλλιτεχνικῷ ἐκκλησιδίῳ, τῷ κτισθέντι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἡ' αἰῶνος, καὶ σωζομένῳ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν παρὰ τὴν νέαν μεγάλην καὶ μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Τὸ κτίσμα τοῦτο, τιμώμενον ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Παναγίας Θεοτόκου τῆς Γοργοεπηκόου, ἀν οὐχὶ ἐκ ῥητῶν μαρτυριῶν, ὅμως ἐξ ἀρχιτεκτονικῶν καὶ ἱστορικῶν λόγων πειθόμενος, ἀνάγω εἰς τὴν μετὰ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν εἰκόνων ἐποχὴν (787) ἐπὶ αὐγούστας Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας, κτισθὲν ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀθήναις οἰκούντων, καὶ εἰς πατρικίους καὶ πρωτοσπαθαρίους τιμηθέντων παρ' αὐτῆς συγγενῶν. Οὗτοι, Σαραντάπηχοι καλούμενοι, κατεῖχον τὰ μεγαλῆτερα ἐν τῇ πόλει ἀξιώματα καὶ ἐνήργουν τὴν διοίκησιν ἐπ' ὀνόματι τῆς συγγενοῦς αὐτοῖς βασιλίδος.

Κατὰ τὸν Παιουσάνην ἐπὶ τῆς ἀπὸ τοῦ Πρυτανείου ἐντεῦθεν εἰς τὰ κάτω τῆς πόλεως φερούσης ὁδοῦ πρὸς βορρᾶν, ἦτοι μετὰ τὸ Διογενεῖον γυμνάσιον, ἵδρυτο ἱερὸν τοῦ Σεράπιδος, ὃν Ἀθηναῖοι παρὰ Πτολεμαίου [Φιλαδέλφου] θεὸν εἰσηγάγοντο.

Τοῦ ἀρχαίου Διογενεῖου τὰ εἰρήπια εὐρέθησαν ὅπου ἄλλοτε τὸ ἐκκλησιδίον τοῦ ἀγίου Δημητρίου τοῦ Κατηφόρη· τὰ δὲ λείψανα τοῦ ναοῦ τοῦ Σεράπιδος καὶ τῆς Ἰσιδος μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐκκλησιδίων τοῦ Σωτήρος καὶ τῆς ἀγίας Παρασκευῆς, ἀπὸ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς, εὐρέθησαν, ἐν ἔτει 1881, ἐπὶ τῆς ἀναστομώσεως τῶν ὁδῶν Ἀπόλλωνος καὶ Φιλοθέης, μετὰ τῆς λεγομένης ὁδοῦ Πανδρόσου, παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως.

Ὅπου ἄλλοτε τὸ εὐκτήριον τοῦ Σωτήρος, ὤφθησαν εἰς μέτριον βάθος μαρμαρίναι πλάκες μεγάλαι καὶ παχεῖαι, σπόνδυλοι ὀγκώδεις κίωνων δωρίου ῥυθμοῦ, καὶ ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ στήλης εὐμεγέθους ἐκ λίθου ὑψητοῦ μνημονεύουσα τῶν πρυτάνεων τῆς Αἰγίδος φυλῆς, ἐπὶ ἀρχοντος Νικομάχου (341 π. Χ.)· ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἐδάφους τῆς ἐκ παραδόσεως νομιζομένης ἐκκλησίας τῆς ἀγίας Παρασκευῆς, ὤφθησαν κίονες ῥυθμοῦ κορινθιακοῦ ἐκ μαρμαροῦ πεντελησίου, ζώδια ἀνάγλυφα, ἀνθοπλέγματα

καὶ ἀμπελοκλάδια, καὶ ἐπιγραφαὶ ἀναθηματικῆς καὶ χριστιανικαί. Πέριξ καὶ παρὰ τὰ θεμέλια τῆς κατεστραμμένης ἐκκλησίας εὐρέθησαν σπόνδυλοι παλαιότερων κόνων δωρικοῦ ρυθμοῦ, γυναικεῖα ἀγάλματα βωμαικῆς ἐποχῆς, κείμενα πρηγῆ καὶ ἀκρωτηριασμένα, πρὸς δὲ τούτοις ἄγαλμα ἀκέφαλον Ἰσιδος θηλαζούσης ὦρον τὸ παιδίον περαιτέρω ἐκείντο θραύσματα στήλης ἀναθηματικῆς καὶ ἐπιγραφὴ ἸΣΙΔΟΣ. Ἀλλὰ καὶ ἐν ἔτει 1843, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ παρακειμένου παλαιοῦ μητροπολιτικοῦ οἴκου καὶ τοῦ μετοχίου τῆς μονῆς τῆς Καισαριανῆς, εἶχεν εὐρεθῆ ἐπιγραφὴ ἀναφέρουσα παρθένον «κανηφορήσασαν Σεράπιδος καὶ Ἰσιδος, ἐπὶ Παμφίλου ἱερατεύοντος».

Κατὰ τὸν αὐτὸν Πλουσιανὸν «τοῦ ἱεροῦ τοῦ Σεράπιδος οὐ πόρρω» ἢ χωρίον ἐνθά ἐλέγετο ὅτι Πειρίθους καὶ Θησεύς συνθέμενοι ἐστάλησαν εἰς Λακεδαιμόνα καὶ ὕστερον εἰς Θεσπρωτοὺς «πλησίον δὲ ὠκοδόμητο καὶ εἰς Εἰλειθυίας», περὶ ἧς ἐμυθολογεῖτο ὅτι ἐκ τῶν Ὑπερβορείων ἐλθοῦσα εἰς Δῆλον παρέστη βοηθὸς ταῖς Λητοῦς ὠδίσι. Διὰ τὸν ἱερὸν τούτον λόγον ἡ Εἰλειθυία ἐκαλεῖτο καὶ Ἐλευθῶ ἢ τοὶ Ἐλευθεροῦσα καὶ Αὐτηρία, προσεφωνεῖτο δὲ σῶτειρα καὶ ἐπήκοος Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν τῷ παρακειμένῳ Σεραπίφ Ἰσις ἐκαλεῖτο Ἰσις Δοχίαις καὶ σῶτειρα, Ἰσις χρηστὴ ἐλήκοος, ὅπως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ (1).

Ἐπὶ τῶν ἐρείπειων τοῦ ναοῦ τῆς Εἰλειθυίας, πλησίον τοῦ κατεστραμμένου ἱεροῦ τοῦ Σεράπιδος καὶ τῆς Ἰσιδος, Μητρὸς θεῶν, ἐπηκ' οὐ, σωτείρας, ἰδρῦθη ὁ εὐαγῆς οἶκος τῆς Θεομήτορος Γοργο-επηκόου ἢ προσεφωνεῖτο ἐπ' ἴσης Ἐλευθεροῦσα καὶ Σῶτειρα ὅπως πρὸ αὐτῆς ἡ Ἰσις καὶ ἡ Εἰλειθυία.

Ἡ νέα ἡμῶν γενεὰ ἐλησμόνησεν, ὡς μὴ ὄφειλε, τὸ ὄνομα καὶ τὰ προσόντα τῆς πολιούχου καὶ προστάτιδος τῶν χριστιανικῶν Ἀθηνῶν Θεομήτορος Γοργοεπηκ' οὐ, ἀλλ' αἱ εἰκόνες αὐτῆς ἀπὸ Γ' καὶ ΙΑ' αἰῶνος ἀναστηλούμεναι καὶ θαυματουργοῦσαι ἀπανταχοῦ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῶν παλαιῶν αὐτῆς ἐξαρτημάτων, ἐπὶ τοῦ ἁγίου ὄρους Ἄθω καὶ ἐν Βυζαντίῳ, ἐν Βαθυλῶνι τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐν Μεσσηνίᾳ τῆς Σικελίας, ἐν Σωτηριουπόλει τῆς Λαζικῆς καὶ ἐπὶ τοῦ ἡγιασμένου ὄρους Μελά παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα, διασώζουσι τὰς ἀρχαίας παραδόσεις ἀρχαίας.

Ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἄθω μονῇ τοῦ Δοχειαρίου, κτισθεῖσα ἐπὶ τῆς βασιλείας Νικηφόρου Γ' Βοτανειάτου (1078 - 1081), εὐρίσκειται δεξιά τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὴν τράπεζαν. ἦτοι τὸ ἐστιατόριον τῶν κοινοβιατῶν, παλαιὰ καὶ θαυ-

ματουργὸς εἰκὼν τῆς Θεομήτορος Γοργοεπηκόου Ἐν ἔτει 1646, λέγουσι τὰ χρονικά τῆς μονῆς, ἠκούσθη ἐν καιρῷ νυκτὸς παρὰ τινος περὶ τὴν τράπεζαν διακονοῦντος μινάχοῦ φωνὴ ἐκ τῆς εἰκόνος λέγουσα: «Ἐγὼ εἰμι τῆς μονῆς ἡ δέ» ἠσποινὰ Θεοτόκος ἢ Γοργοεπηκοος, καὶ γοργῶς ἐπακούω τῶν ἐπικαλουμένων τὸ ὄνομά μου». Τὰ χρονικά βρῖθουσι περιγραφῶν θαυμάτων τελεσθέντων παρὰ τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου Γοργοεπηκόου, εἰς ἣν ἀποδίδεται παρὰ τῶν εὐσεβῶν, ὅτι τὰς ἀτέκνους εὐτέκνους ποιεῖ, καὶ τὰς στείρας γυναικῆς πολυγόνους ἀποδεικνύει· ὅτι τὰς ἐν τοκετῷ ὠδινοῦσας ἐλευθεροῖ, καὶ τοὺς ἐπὶ θαλάσῃ διακινδυνεύοντας σώζει.

Ὁ ἀρχιτεκτονικὸς ρυθμὸς τῆς ἐκκλησίας εἶνε ὁ βυζαντινὸς τῆς μετὰ Ἰουστινιανὸν ἐποχῆς, τοῦ οἴκου ἔχοντος τετράγωνον διαγραφὴν καὶ τροῦλλον στηριζόμενον ἐπὶ τυμπάνου κομφοῦ καὶ μάλλον ὕψηλῳ. Μόνη τροποποίησις παρατηρεῖται τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχού τῆς Ἑλλάδος τηρηθέντα ἀετώματα, ἀναμνησκοντα τὴν ἀρχαίαν νεωδομίαν τῶν ἐθνικῶν καὶ τὰς παλαιὰς ξυλοστέγους βασιλικὰς.

Ἐν Βυζαντίῳ οἱ ἔσωθεν τῶν εὐαγῶν οἴκων θόλοι παρουσίαζον καὶ ἐπὶ τῶν στεγασμάτων τὴν αὐτὴν καμάρωτὴν κατασκευὴν, ἢ ἐκρύπτοντο ὑπὸ τέγγη ἐπίπεδα, μετὰ κεραμοκονίας ἐπίκροτα καὶ σεσαγμένα, τὰ λεγόμενα ἡλιακὰ. ὧν ἡ ἐξωτερικὴ ἐκφρασις ἐδηλοῦτο διὰ γείσου ἐν σχήματι δριζοντίου κερωνίδος. Οὐχ οὕτως ἐν Ἑλλάδι· ἐν ταῖς ἐλληνικαῖς χώραις καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις οἱ ἔσωθεν κυλινδροειδεῖς θόλοι ἐπεκαλύπτοντο ἐξωθεν διὰ διόφρυτοσκεποῦς ἐγγορήγου ὄροφῆς παρουσιαζούσης δύο κλιτύας πρὸς τὰς ἐκατέρωθεν μικρὰς πλευράς, καὶ ἐστεγασμένης διὰ κεράμων, κατὰ πρόσωπον δὲ ἐκφραζομένης δι' ἀετωμάτων, μικρόν τι ἔξυτερον ἀποληγόντων παρ' ἐκεῖνα τῶν ἐθνικῶν ναῶν. Ὁ νέος αὐτὸς τύπος δύναται νὰ κληθῆ ἑλληνοβυζαντινὸς ρυθμὸς, πρὸς διακρίσιν τοῦ ἀμιγροῦς βυζαντινοῦ, καὶ ὄν μίαν καὶ μόνην ἐκτίσθη ἐν Ἀθήναις ἐκκλησία, ὁ τῆς μονῆς τοῦ Λυκοδήμου ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς Παναγίας τῆς Σωτείρας τιμηθεὶς καὶ.

Τοῦ πολυτελοῦς βασιλικοῦ εὐκτηρίου τῆς Παναγίας Γοργοεπηκόου οἱ ἐπενδύοντες τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφανεῖαν μεγάλοι περιχειλιωτοὶ ἄβρακες ἐκ μαρμάρου λευκοῦ παρουσιαζοῦσιν ἀνάγλυφα βυζαντινὰ κασμήματα, ὅμοια ἐκείνων ἄτινα ἀπαντῶσιν ἐν κεφαλίδι χειρογράφων κωδίκων φθίνοντος Η' μέχρι ΙΒ' αἰῶνος, ἦτοι τεχνίοντα συμπλέγματα ταινιῶν καὶ μακινδρῶν ἰδιοῦρῦθμων, σχηματιζόντων περιφέρειαν τετράπλευρα ἢ ῥομβοειδῆ καὶ ἐν αὐτοῖς σταυροὺς ἐπιμήκειας ἢ σταυρίδια, ἀνθύλλα, ζῶδια παντοειδῆ, γρυφολέοντας, χιμαίρας καὶ ἀνθρωπίνοὺς μορφάς.

(1) Ἐπιγραφὴ εὐρεθεῖσα παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ Μενούθει, τῇ νῦν καλουμένῃ Αβου-κγρ φέρει «Ἰσιδὲ τῇ ἐν Μενούθει—Μητρὶ θεῶν, σωτείρα, ἐπηκόω, Πολυκράτης καὶ Ἐρμῆν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων εὐχὴν».

Παρά ταῦτα ὑπάρχουσιν ἐγκριστά ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς λείψανα ἐκ τοῦ ἐκεῖ ἱσταμένου ἄλλοτε ναοῦ τῆς Εἰλειθυίας, ἅτινα εἰ καὶ παριστῶντα ἀντικείμενα λατρείας τῶν ἐθνικῶν θεῶν, ἐνομιζοντο ἔχοντα ἔννοιαν χριστιανικῶν ἰδεῶν. Μεταξὺ τοιούτων λειψάνων τὴν πρωτίστην θέσιν κατέχει τὸ συμβολικὸν ἐορτολόγιον τῶν ἐν Ἀθήναις τὸ πάλαι τελουμένων καθ' ὅλον τὸν κύκλον τοῦ περιτελλομένου ἐνιαυτοῦ, τὸ ἐπικτισθὲν ὡς διάζωμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἐκκλησιδίου. Ἡ ἐκ πεντητησίου μαρμαροῦ ζωφόρος τοῦ ἱεροῦ τῆς Εἰλειθυίας, ἀπὸ τῶν βωμικῶν χρόνων, μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτῆς γέισου ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ, μετεσχηματίσθη εἰς χριστιανικὸν κόσμημα διὰ τῶν ἐπ' αὐτῆς προστεθέντων τριῶν ἀναγλύφων βυζαντικῶν σκαυρῶν ἐντὸς δίσκων, ἀλλὰ διὰ πρίονος τμηθεῖσα καθέτως καὶ διαιεθεῖσα εἰς δύο, προσηρμώσθη εἰς τρόπον ὥστε τὸ δεύτερον αὐτῆς μέρος νὰ τεθῆ πρῶτον, τῷ θεωμένῳ ἐπὶ τὰ ἀριστερά, τὸ δὲ ἀρχικῶς πρῶτον μέρος νὰ τεθῆ ὡς συνέχεια, τῷ θεωμένῳ ἐπὶ τὰ δεξιά.

Ἡ μεταλλαγὴ αὐτῆ τῆς θέσεως τῶν συμβολικῶν παραστάσεων τοῦ ἐθνικοῦ ἐορτολογίου δὲν ἦτο τυχαία. ἀλλ' εἶχε λόγους σπουδαίους καὶ ὀρθοσκευτικούς. Κατὰ τὸ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Ἀδριανοῦ εἰσχυθὲν Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, τὸ νέον ἔτος τῶν ἐθνικῶν ἤρχιζε μετὰ τὴν φθινοπωρὴν ἰσημερίαν· κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ ζωφόρος παρίστανε τὰς ἐορτὰς ἀρχομένου τοῦ Πυαναφιδῶνος μηνός, ἧτοι μετὰ τὴν δευτέραν δεκάδα τοῦ σепτεμβρίου κατὰ Ῥωμαίους, ὅτε κατ' ἀρχαῖον ἔθος, παῖδες περιέφερον τὴν Εἰρεσιώνην ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην οἰκίαν, ἄδοντες ἄσματα εἰς ἐξύμνησιν τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. Αἱ εἰκονικαὶ παραστάσεις τῶν ἐορτῶν ἔληγον μετὰ τὴν τελετὴν τῶν Ἑρακλείων ἐπὶ τὸ Κυνόσαργες, φθίνοντος Βοηδρομιῶνος μηνός· τὸ δὲ ὅλον ἐπεσφράγιζε τὸ τελικὸν σύμβολον τοῦ περιτελλομένου ἐνιαυτοῦ, ἧτοι στεφάνη ἀποτελουμένη ἐκ δύο ὄψεων, ἐν κύκλῳ σχήματι συμπλεκόμενων ἑαυτοῖς.

Ἄλλ' ἀπὸ Γ' μέχρι ΙΑ' αἰῶνος τὸ θρησκευτικὸν νέον ἔτος τῶν χριστιανῶν ἐν Ἀθήναις ἤρχιζε κατὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν, μετὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ ἡλίου εἰς τὸ σημεῖον τοῦ κριοῦ, μῆνα Ἐλαφροβλιῶνα κατὰ τοὺς ἐθνικούς, ἧτοι τὴν κε' μαρτίου κατὰ Ῥωμαίους, ὅτε ἐν Ῥώμῃ ἐορτάζοντο τὰ *Idaria* τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, καὶ ἐν Ἀθήναις τὰ μεγάλα Διονύσια παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς, παρὰ δὲ τοῖς χριστιανοῖς ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεομητορὸς καὶ τὸ Κύριον Πάσχα, ὃ ἐορτάζειν παρείληφεν ἡ Ἐκκλησία τῆ κε' τοῦ μαρτίου μηνός.

Διὰ ταῦτα, κατὰ τὴν νέαν τοῦ χριστιανοῦ ἀρχιτέκτονος διάταξιν, ἡ ζωφόρος ἄρχεται ἀπὸ τῆς παραστάσεως τῶν ἐορτῶν τοῦ Ἐλαφροβο-

λιῶνος μηνός, φθίνοντος μαρτίου κατὰ Ῥωμαίους· αἱ ἐορταὶ αὗται αἰ παριστανόμεναι ἐπὶ τῆς ζωφόρου εἶνε τὰ μεγάλα Διονύσια, πολλὴν ἔχοντα τὴν ἀναλογίαν καὶ ὁμοιότητα μετὰ τὰ Πάθη καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· ἀκολούθως τὰ Ἐλαφροβόλια, εἰς τιμὴν τῆς παρθένου Ἀρτέμιδος, Κόρης ἐπηκούου, τῆς συμβολιζούσης, οὕτως εἰπεῖν, τὴν *Παρθένον Θεομητορα Γοργοεπήκοον*.

(Ἐπιτελεῖ τὸ τέλος). ΤΑΣΣΟΣ Δ. ΝΕΡΟΥΤΣΟΣ

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΩΛΔΕ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

— Αἰ, τί λέγεις, κόρη μου; . . . Ἄν ὁ πατέρας σου ἀποκτήσῃ ἓνα θέατρον ἰδικόν του καὶ ἀρχίσῃ νὰ παίξῃ ὅπως ἄλλοτε! . . . Δὲν ἐνθυμεῖσαι σὺ διότι ἦσο πολὺ μικρὰ τότε. Τί ἐπιτυχία μοναδική, τί προσκλήσεις εἰς τὸ προσκήνιον! Μίαν ἐσπέραν εἰς Ἀλανσὼν οἱ συνδρομηταὶ τοῦ θεάτρον τοῦ ἐχάρισαν ἓνα στέμμα χρυσοῦν. . . Ἄ! ἦτο λαμπρὸς ἠθοποιὸς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τόσον φαῖδρὸς, τόσον χαρούμενος. Ὅσοι τὸν βλέπουν τώρα δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν τόσον ἠλαξεν ὁ καυμένος ἀπὸ τὴν δυστυχίαν. Καὶ ὅμως τί νὰ σοῦ εἰπῶ; . . . εἶμαι βεβαία ὅτι ὀλίγη ἐπιτυχία χρειάζεται διὰ νὰ γείνη πάλιν νέος καὶ εὐχарιστημένος. Ἐπειτα, νὰ εἴξωρες τί χρήματα κερδίζουν οἱ διευθυνταὶ! εἰς Νάντην ὁ διευθυντὴς εἶχεν ἄμαξαν. Φαντάσου νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς ἄμαξαν! τὸ φαντάζεσαι, αἰ: Ὅα ἡμπορῆς τότε νὰ ἐξέρχουσαι, νὰ μὴ μένης μέρα νύκτα εἰς τὸ κάθισμα. Ὁ πατέρας θὰ σὲ παγαίνει εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ὅα ἰδῆς τὸν ποταμόν, τὰ δένδρα ὅπου τόσον σοῦ ἀρέσουν. . . .

— ὦ, τὰ δένδρα! . . . ἐψιθύριζε φρικιώσα ἡ ὠχρὰ νεαρὰ δεσμοῦτις.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ πυλὼν κάτω τῆς οἰκίας ἐκλείσθη βιαίως καὶ τὸ ἐρρυθμον βῆμα τοῦ κ. Δελομπέλ ἠκούσθη εἰς τὴν εἴσοδον. Ἐπεκράτησε στιγμὴ ἀγωνίας, καθ' ἣν οὐδὲ λέξις ἐξηνέχθη, οὐδὲ ἀναπνοή. Αἱ δύο γυναῖκες δὲν ἐτόλμησαν κανὴ νὰ προσιδώσιν ἀλλήλας, καὶ ἡ μεγάλη ψαλὶς τῆς μητρὸς ἔτρεμε τόσον σφοδρῶς, ὥστε ἔκοπτε τὸ σῆμα πλαγίως.

Βεβαίως ὁ ἀτυχὴς εἶχεν ὑπιστῆ τραῦμα ὀδυνηρόν. Ἡ πλάνη του καὶ τὰ σχέδιά του, ἡ ἐκ τῆς ἀρνήσεως ταπεινώσις, αἱ ἀστείότητες τῶν συναδέλφων του, ὁ λογαριασμὸς τοῦ καφενείου, ἔνθα προεγεύετο ἐπὶ πιστώσει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς διευθυνσεῶς του, ὃν ἐπρόκειτο νῦν νὰ ἐξοφλήσῃ, ταῦτα πάντα ἐνεφάνιζοντο ἐν τῇ σιγῇ καὶ τῷ ζόφῳ τῶν πέντε πατωμάτων, δι' ὧν ἐμελλε ν' ἀνέλθῃ. Ἡ ψυχὴ του ἦτο περίλυ-